

TORISME E ISTÒRIA EN GASCONHA

12 - GEOGRAFIA - PRODUSIR EN GASCONHA

torisme

Començam per definir lo torisme : lo mòt veng de l'anglés ; a la renaishença se referiva au torn d'Euròpa que hasèvan los senhors angleses entà complir la sua cultura. Auèi, lo torisme designa lo hèit de viatjar e de visitar un lòc entau plaser atau coma las activitats prepausadas pendent un sejorn toristic.

Gèrs e Gasconha

Los visitors devén prumèr comprénguer la diferéncia entre Gèrs e Gasconha. La Gasconha ei ua anciana província qui s'esplandiva de la boca de Gironda dinc Arièja. Lo Gèrs ei un departament francés dont **Aush** ei la prefectura.

Se pòt aisidament viatjar a travèrs los sègles en tot visitar la Gasconha.

preistoria

La nòsta prumèra mèrca serà preistorica dambe las mans « negativas » **ddas espugas de Gargàs**, entre Lanamesa e Sent-Gaudenç. Las pintruras parietals qu'i trobatz datan entre 29000 e 22000 ans avant la nòsta epòca.

Antiquitat

Hasèm ara un saut dins lo temps entà arribar a l'Antiquitat. En 297, Dioclecian divisa la Gàllia en 17 províncias. **La Novempopulania** compreng dotze ciutats dont la capitala **Elusa** (la vila actuala d'Èusa). Podetz auèi visitar l'ensemble arqueologic d'Elusa, dambe los sons vestigis e lo son musèu d'arqueologia.

Edat-Mejana

Passam a l'Edat-Mejana e au reiaume d'Aquitània. Lo site medievau de **Peyrusa lo Ròc** ei ua anciana ciutat situada en Avairon. Conquesida en 767 per Pepin le Bref, estoc restacada au reiaume d'Aquitània en 781 per Carlesmanhe. Aquò li valoc mes tard d'estar pendent quauques temps anglesa quan Alienòr divorcièc deu Rei de França entà esposar lo Rei d'Anglatèrra. De la ciutat medievala demòran fòrça vestigis deus sègles XIIIau e XIVau, e las tors deu castèth inferior d'epòca carolingiana.

Bassoas

Un vilatge nos balha l'ocasion de córrer mes d'ua epòca : Bassoas. La bastida e la sua torrassa de las bèras datan deu siècle XIIIau, la glèisa deu siècle XVau e la hala, tota en husta, deu siècle XVIau. La basilica Sent-Fris, bastida au siècle XVIau, e restaurada en 1888, se pòt visitar.

Buscà-Maniban

Lo castèth deu Buscà-Maniban ei un exemple regde polit de l'arquitectura deu siècle XVIIau en Gasconha. Se tròba a dotze quilomètres de Condòm e en tèrra d'Armanhac. Lo punt hòrt de la sua arquitectura ei la sala dita « a l'italiana », qui occupa dus solèrs devath ua vòuta en « arc de claustre ». Ei un modèle redusit de la Sala deus Illustres deu Capitòli de Tolosa e pòrta, dins los cartochas devath cornishas, evocacions deus òmes illustres de la region.

sègle XVIIIau

Vaquí qu'èm au sègle XVIIIau e la visita d'Aush s'impausa. I a plan segur vestigis mes ancians (la vila baisha s'ei desenvolopada sus un site aquitano-roman) mès la vila hauta ei rica en edificis d'aquera epòca : l'ancian palais avescau, ont se tròba ara la prefectura, l'ancian convent deus Jacobins, actualament musèu, e l'Ostau de la Comuna dab lo son teatre a l'italiana e la sua Sala deus Illustres.

<http://www.tourisme-gers.com/decouvrir-gers-gascogne.aspx>

<http://tourisme-gascognetoulousaine.fr>

<http://www.auch-tourisme.com>

FRISA CRONOLOGICA

LEXIC

PINTRURAS PARETALAS

pintruras hèitas sus ua paret, coma dins las espugas

VESTIGIS

rèstas o mèrcas de causas deu passat

BASTIDA

petita vila fortificada au plan regular, construsida a l'edat mejana, enter 1222 e 1373, majoritariament en Gasconha e Lengadòc, per decision senhorala entà atirar ua población novèla. Las bastidas son au còp la constitucion d'un poder politic e economic locau e au còp l'institucion d'un plan locau d'urbanisme.

QUESTIONS

1. Coma s'aperava Èusa dins l'antiquitat ?
2. Ont se pòt trobar tors de l'epòca carolingiana ?
3. Quin castèth a ua sala que sembla a ua de las salas deu Capitòli de Tolosa ?
4. Quin ei lo mes gran : lo Gèrs o la Gasconha ?
5. De quina epòca data la bastissi ont se tròba la prefectura deu Gèrs ?

ACTIVITATS

Torna botar aqueres edificis dins l'òrdi cronologic :

bastida de Bassoas, villà de Seviac, espugas de Gargàs, torrassa de Bassoas, palais avescau d'Aush, castèth deu Buscà-Maniban.

CE PROJET A ÉTÉ FINANÇÉ AVEC LE SOUTIEN DE LA COMMISSION EUROPÉENNE

ACPPG
Editions ACPPG